

We should talk about migration detention in Belgium

by Emmanuelle Vinois — 28 June 2023 in Opinion

<https://brusselsmorning.com/we-should-talk-about-migration-detention-in-belgium/>

We should talk about migration detention in Belgium

Door het EU Migratiepact is detentie van migranten een hot issue. Maar wat weinig mensen weten, is dat ook in het hart van Europa jaarlijks duizenden migranten gedetineerd worden. “De zes Belgische detentiecentra zijn inefficiënt en schadelijk”, zegt Emmanuelle Vinois van de nationale Move Coalitie.

Administratieve detentie van migranten is niet nieuw. Al 35 jaar, sinds 1988, mogen in België migranten gedetineerd worden. In totaal zijn er zes administratieve detentiecentra, waar jaarlijks 6000 tot 8000 mensen vastgezet worden.

Toch zullen weinig Belgen de locaties kennen. De centra liggen verscholen achter hoge muren en hekken. Bijna niemand komt er binnen, de controle is beperkt. Er is in België geen nationaal preventiemechanisme tegen foltering, zoals door de Verenigde Naties vereist. Journalisten zijn evenmin welkom in de centra. Parlementariërs en burgemeesters hebben wel toegang tot de centra, maar maken weinig gebruik van dat voorrecht.

De detentiecentra zijn letterlijk en figuurlijk aan het zicht onttrokken. Het Belgische systeem van administratieve detentie is weinig transparant en ontbeert controle. Maar hoewel de menselijke en financiële kosten hoog oplopen, is er in België geen debat over de (on)zin van migratiedetentie.

Geen rechter, geen einddatum

Slechts een beperkt aantal geaccrediteerde NGO-bezoekers kan binnen in de detentiecentra. De bezoekers van onze nationale Move Coalitie ontmoeten jaarlijks zo’n 10 procent van de 6000 tot 8000 gedetineerde migranten. Deze mensen vertellen over angst, depressieve gevoelens, slapeloosheid, zelfverminking,... De ex-gedetineerden die we blijven opvolgen, getuigen allemaal van een blijvend litteken.

Dat is ook logisch. De zes Belgische detentiecentra zijn simpelweg gevangenis. Vormgegeven door hoge muren en prikkeldraad, gezamenlijke regimes en gedeelde kamers (in Brugge tot 20 mensen). Maar er is één belangrijk verschil: de mensen in de gesloten centra zijn niet van hun vrijheid beroofd omdat ze criminele feiten hebben gepleegd, maar om een administratieve reden.

Voordat de migranten opgesloten worden, komt er geen rechter of advocaat aan te pas. Pas na zijn/haar opsluiting kan een migrant beroep doen op juridische bijstand. Gezien de setting en locatie van de detentie, is het voor veel mensen echter moeilijk om een (gedreven) advocaat te vinden. Mogelijkheden om in beroep te gaan zijn kort en leiden zelden tot vrijlatingen.

De detentie komt bovendien zonder einddatum. België kent geen maximale detentietermijnen. De migranten leven in totale onzekerheid. Gedetineerden getuigen aan onze bezoekers over

maandenlange opsluitingen. Op het moment van dit schrijven (eind juni) zit een man al meer dan dertien maanden vast. Meer dan een jaar. Laat het even bezinken.

Asielzoekers en staatlozen

Om het debat in de kiem te smoren, zullen Belgische politici steevast communiceren dat “de gesloten centra er zijn voor illegale criminelen”. De groep gedetineerden is echter veel diverser dan men het brede publiek wil doen geloven. Onze bezoekers zien heel verschillende mensen en horen uiteenlopende verhalen.

Het gaat om mensen die om welke reden dan ook zonder wettig verblijf zijn. Maar even goed om mensen die simpelweg niet verwijderbaar zijn – denk aan staatlozen of bijvoorbeeld Afghaanse burgers. Ook mensen die nog in procedure zijn of onder de Dublin-verordening vallen, worden van hun vrijheid beroofd. Niet zelden gescheiden van hun partner, kinderen en familie.

Maar ook mensen die asiel aanvragen op onze luchthavens, worden systematisch gedetineerd. Het is amper geweten. Detentie is voor deze mensen trauma bovenop trauma. Vanuit de gesloten omgeving wordt de asielaanvraag bovendien alleen maar bemoeilijkt, onder meer omdat bewijsstukken moeilijk te verzamelen zijn.

100 miljoen extra?

Steevast wordt beargumenteerd dat detentie alleen toegepast wordt als het “noodzakelijk” of “proportioneel” is. Die termen zijn echter niet juridisch onderbouwd en blijven bewust vaag. Wat is noodzakelijk aan detentie van asielzoekers op de luchthaven, van sans-papiers die zich op de gemeente willen inschrijven, van mensen die niet verwijderbaar zijn? Wat is proportioneel aan maandenlange, uitzichtloze detenties van meer dan een jaar?

De tol is hoog. Menselijk, maar ook financieel. Want elke gedetineerde migrant kost de Belgische overheid – zo blijkt uit een recente parlementaire vraag – minstens 237 euro per dag. Tussen 2018 en 2022 besteedde België gemiddeld 13 miljoen euro aan gedwongen terugkeer (de personeelskosten niet meegerekend). Dat terwijl administratieve detentie allerminst duurzame oplossingen garandeert. Als we de directe teruggedrijvingen op onze luchthavens niet in beschouwing nemen, worden zo’n 40 tot 50 procent van de gedetineerde migranten in 2021... opnieuw vrijgelaten.

Ondanks dat alles kondigde de Belgische overheid recent aan dat het de komende jaren 100 miljoen euro zal investeren in extra detentiecentra. Het debat kwam niet op gang. Onterecht. Want administratieve detentie van migranten is schadelijk en inefficiënt. Ook in België.

Emmanuelle Vinois is coördinator van de nationale Move Coalitie. Move is een samenwerking van Caritas International Belgium, JRS Belgium, Vluchtelingenwerk Vlaanderen en Ciré. De bezoekers van Move gaan wekelijks langs in alle Belgische detentiecentra en bieden sociaaljuridische ondersteuning aan de gedetineerden. Samen met haar partners strijdt Move om het recht op vrijheid te herwaarderden. www.movecoalition.be